

Cartografierea sărăciei în România

Elaborarea de politici publice mai bune, prin intervenții mai bine orientate

Potrivit ultimelor date Eurostat, peste 124 de milioane de persoane din Uniunea Europeană—aproape 25% din cetățenii UE—sunt supuse riscului sărăciei sau excluziunii sociale.¹ România se situează pe locul doi în UE din punctul de vedere al riscului de sărăcie sau excluziune socială, 41,7% din populație fiind afectată. Unul dintre cele cinci obiective principale ale strategiei Europa 2020 este reducerea numărului de persoane care sunt supuse riscului sărăciei sau excluziunii sociale cu 20 de milioane până în anul 2020. Pentru a contribui la atingerea acestei ținte la nivel UE, Guvernul României a stabilit un obiectiv național de reducere a numărului persoanelor afectate de sărăcie și excluse din punct de vedere social cu 580.000 de persoane. De la adoptarea strategiei Europa 2020 în iunie 2010, numărul total de persoane care sunt supuse riscului sărăciei și riscului de excluziune socială în UE a crescut. În România numărul celor săraci sau excluși din punct de vedere social a scăzut vertiginos înainte de izbucnirea crizei economice din 2008, dar a rămas destul de stabil până în prezent, la 8,9 milioane de persoane.

În programul său financiar multianual pentru 2014–2020, UE a stabilit un buget în valoare de un trilion de euro pentru a susține creșterea și crearea de locuri de muncă și pentru a reduce sărăcia și excluziunea socială. Succesul depinde de elaborarea politicilor și programelor adecvate și direcționarea eficientă a resurselor. La fel cum ratele sărăciei și excluziunii sociale variază mult în statele membre UE, nivelul de trai variază semnificativ și în cadrul statelor membre. Conchidem că promovarea convergenței nivelului de trai pe teritoriul UE necesită cunoașterea detaliată a discrepanțelor în ceea ce privește nivelul de trai din cadrul fiecărui stat membru, mai ales din acele state membre cu un nivel ridicat de sărăcie și excluziune socială, cum este România.

Comisia Europeană și Banca Mondială, în colaborare cu un număr de state membre UE au elaborat un set de hărți ale sărăciei foarte bine detaliate. Aceste hărți combină informațiile obținute prin recensămintele populației din 2011 și prin anchetele desfășurate la nivelul gospodăriilor efectuate de Statisticile UE privind Venitul și Condițiile de Trai (EU-SILC) pentru a estima ratele de sărăcie monetară pentru zone geografice mici precum județele, districtele sau municipalitățile. În anii precedenți, Comisia Europeană a fost nevoită să se bazeze pe date și hărți mai puțin detaliate la nivelul „NUTS 2” (de exemplu, cele opt regiuni de dezvoltare din România) pentru planificarea programelor și alocarea fondurilor UE. Mai marea detaliere geografică a noilor hărți ale sărăciei indică porțiunile acestor regiuni mai mari care au rate deosebit de ridicate ale sărăciei și excluziunii sociale și necesită o mai mare atenție pentru programele de reducere a sărăciei. Hărțile sărăciei nu contribuie doar la mai eficientă alocare a fondurilor europene, ci pot fi utilizate și în cadrul procesului decizional și pentru politicile la nivel național și sub-național din fiecare stat membru UE.

Harta sărăciei în România confirmă ceea ce se știa deja despre sărăcie, însă relevă și constatări noi. De pildă, anchetele anterioare au arătat că în regiunea de nord-est se înregistrează cea mai mare rată a sărăciei, iar harta sărăciei la nivel de județ (Figura 1) arată că toate cele șase județe din acea

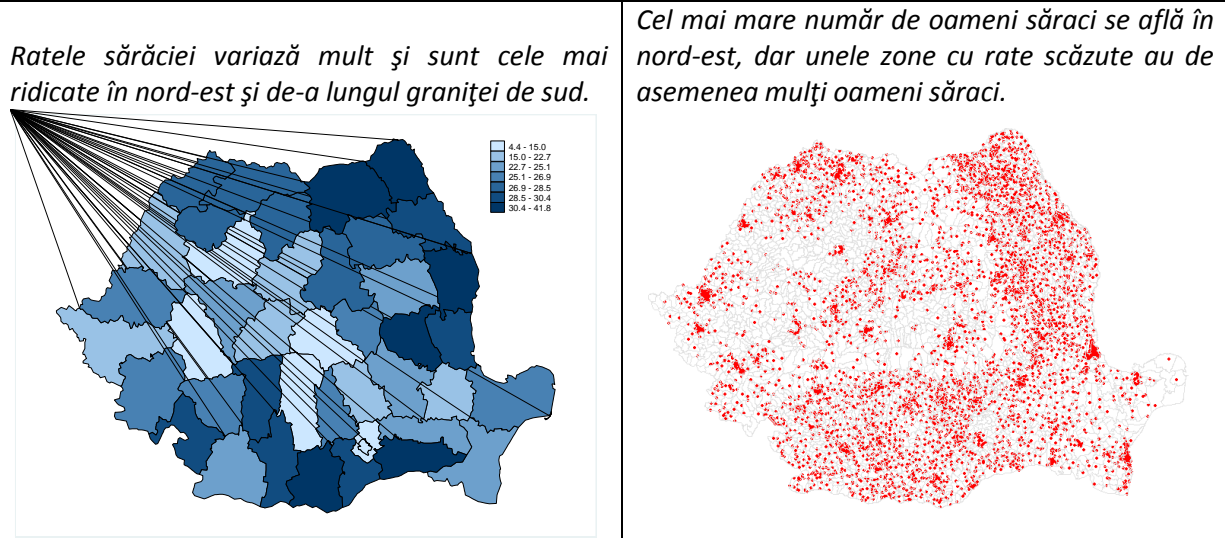
---

¹ „Oamenii supuși riscului sărăciei sau excluziunii sociale” - Statistics Explained (2014/2/1)

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/People_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion>

regiune prezintă un risc ridicat al ratei sărăciei. Dimpotrivă, regiunea de sud este eterogenă, cuprinzând județe cu rate foarte ridicate ale sărăciei, cum ar fi Călărași și Teleorman, precum și județe cu rate relativ scăzute, cum ar fi Prahova. De asemenea, județul Cluj se situează pe locul doi după București din punctul de vedere al valorii ratei sărăciei din România, iar județele învecinate Clujului în regiunea de nord-vest (Bistrița-Năsăud, Maramureș, Sălaj și Satu Mare) prezintă un nivel de sărăcie mai mare decât media din România. Cunoașterea județelor care au rate mai mari ale sărăciei poate contribui la orientarea mai eficientă a resurselor pentru dezvoltare și pentru reducerea sărăciei.

Figura 1: Rate ale riscului de sărăcie (stânga) și mii persoane sub pragul sărăciei (dreapta), pe județ

Sursa: Estimări ale personalului Băncii Mondiale, realizate pe baza Recensământului Populației și Locuințelor din 2011 și datelor EU-SILC din 2012, colectate de Institutul Național de Statistică din România.

Notă: Risc de sărăcie definit cu ajutorul standardului UE cu 60% din venitul național mediu echivalat după transferuri sociale

Simpla orientare spre zonele sărace are limitele ei. Cei care stabilesc politicile sunt interesați și de zonele cu sărăcie mare, dar și de zonele care au cei mai mulți oameni săraci. Acestea două nu coincid: zonele foarte sărace pot avea, de asemenea, o densitate mică a populației, în vreme ce orașele mari tind să aibă rate scăzute ale sărăciei, dar un număr mare de oameni săraci datorită populației numeroase. În pofida ratei sale scăzute de sărăcie, județul Cluj are mai mulți oameni supuși riscului sărăciei decât județul Sălaj, iar Bucureștiul are mai mulți oameni supuși riscului sărăciei decât 14 județe. Harta sărăciei din dreapta sugerează o altă abordare a alocării resurselor pentru reducerea sărăciei, Bucureștiului și altor zone urbane acordându-li-se o eligibilitate mai mare, întrucât mulți dintre cei săraci trăiesc în zone relativ bogate. Ambele hărți ilustrează clar că nord-estul—mai cu seamă județele Botoșani, Iași și Suceava—au *atât* rate ridicate ale sărăciei, *cât* și un număr mare de oameni săraci și ar trebui să se acorde o prioritate mare ambelor criterii.

Hărțile sărăciei nu au răspunsuri la toate întrebările—ele trebuie coroborate cu alte informații, inclusiv cu expertiza locală, pentru a informa factorii de decizie. După identificarea zonelor sau populațiilor celor mai nevoiașe, este necesar să înțelegem *de ce* sunt sărace aceste zone. Motivele pot diferi de la o zonă la alta și printre ele se pot număra infrastructura inadecvată, lipsa activității economice, o forță de muncă insuficient calificată sau alte motive. Hărțile sărăciei oferă informații mai detaliate decât cele disponibile anterior cu privire la variațiile intra-județene privind sărăcia și au

potențialul de a contribui la îmbunătățirea alocării de resurse. Hărțile obligă, de asemenea, la o o reflecție mai profundă a modului de a alocă cel mai bine resursele pentru îmbunătățirea nivelului de trai – dacă orientarea să fie spre zonele sărace sau spre oamenii săraci. Deși combinația adecvată de abordări va fi diversă de la o țară la alta, hărțile oferă informații importante care să contribuie la găsirea celui mai bun răspuns.